Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για:

— την «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με εθνικά ανώτατα όρια εκπομπών για ορισμένους ατμοσφαιρικούς ρύπους» και

— την «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το όζον στον ατμοσφαιρικό αέρα»

(2000/C 51/03)

Στις 13 Οκτωβρίου 1999, και σύμφωνα με το άρθρο 175(1) της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για τις ανωτέρω προτάσεις.

Το τμήμα «Γεωργίας, ανάπτυξης της υπαίθρου και περιβάλλοντος», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 15 Νοεμβρίου 1999 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Chiriaco.

Κατά την 368η σύνοδο ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 8ης Δεκεμβρίου 1999), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 96 ψήφους υπέρ, 2 κατά και 3 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. **Εισαγωγή**

1.1. *Οξίνιση, τροποσφαιρικό όζον και ευτροφισμός του εδάφους*

1.1.1. Η οξίνιση, το όζον της τροπόσφαιρας (δηλ. το όζον που βρίσκεται κοντά στην επιφάνεια της γης) και ο ευτροφισμός του εδάφους είναι αλληλένδετα, διασυνοριακά περιβαλλοντικά προβλήματα που οφείλονται στις εκπομπές διοξειδίου του θείου (SO_2), οξειδίων του αζώτου (NO_x), πτητικών οργανικών ενώσεων (VOC) και αμμωνίας (NH_3), καθώς και στα ενδεχόμενα υποπροϊόντα τους. Η οξίνιση — η απόθεση οξεοποιητικών ρύπων (SO_2, NOx, NH_3) στη βλάστηση, τα επιφανειακά ύδατα, το χώμα και τα κτίρια — επηρεάζει τους βιολογικούς πληθυσμούς και τα δάση, δημιουργεί όξινα νερά στο υπέδαφος, τα οποία προξενούν ζημιές στα συστήματα παροχής πόσιμου νερού, και είναι επιβλαβής για τα κτίρια και τα μνημεία. Το τροποσφαιρικό όζον — ένας δευτερογενής ρύπος που σχηματίζεται από την αντίδραση προδρόμων όπως τα οξείδια του αζώτου (NOx) και οι πτητικές οργανικές ενώσεις (VOC) υπό την επήρεια του ηλιακού φωτός — είναι επικίνδυνο για την ανθρώπινη υγεία, καθώς μπορεί να προκαλέσει βλάβη σε όλα τα μέρη του αναπνευστικού συστήματος. Επιπλέον, επιδρά σε συγκεκριμένα είδη καλλιεργειών και δένδρων, αποικοδομεί τα υλικά και συμβάλλει στις κλιματολογικές αλλαγές. Ο ευτροφισμός, ο οποίος προξενείται από την απόθεση ενώσεων αζώτου (NOx και NH_3), οδηγεί σε αλλαγές των χερσαίων οικοσυστημάτων, όπως αλλαγές στη σύνθεση και τη βιοποικιλότητα της φυτοκοινωνίας, και συμβάλλει μαζί με την οξίνιση και το όζον της τροπόσφαιρας στη φθίση των δασών.

1.2. *Οι δύο προτάσεις της Επιτροπής*

1.2.1. Οι δύο προτεινόμενες οδηγίες για τα εθνικά ανώτατα όρια εκπομπών για ορισμένους ατμοσφαιρικούς ρύπους («οδηγία ΕΑΟΕ») και για το όζον στον ατμοσφαιρικό αέρα («οδηγία για το όζον») αποσκοπούν στην από κοινού αντιμετώπιση αυτών των περιβαλλοντικών προβλημάτων, προκειμένου να αξιοποιηθούν οι συνεργίες και να διασφαλισθεί μια συνεκτική και οικονομικά αποδοτική προσέγγιση. Κατά την προετοιμασία των προτάσεών της, η Επιτροπή διεξήγαγε εκτενείς διαβουλεύσεις με τα κράτη μέλη, τη βιομηχανία, τους ΜΚΟ και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη [1]. Δυστυχώς, δεν ζήτησε τη γνώμη των γεωργικών οργανώσεων, παρόλο που θα διαδραματίσουν και αυτές ρόλο στην εφαρμογή των προτεινόμενων μέτρων.

1.2.2. Λαμβάνοντας υπόψη τους μακροπρόθεσμους και μεσοπρόθεσμους περιβαλλοντικούς στόχους που έχουν τεθεί στο παρελθόν, η πρόταση ΕΑΟΕ θέτει εθνικά ανώτατα όρια εκπομπών για το SO_2, την NH_3, τα NO_x και τις VOC, τα οποία πρέπει να επιτευχθούν μέχρι το 2010. Τα ανώτατα όρια για κάθε κράτος μέλος ορίσθηκαν με βάση μελήματα οικονομικής αποδοτικότητας: λόγω των διαφορετικών περιβαλλοντικών συνθηκών (π.χ. των σχέσεων πηγής-δέκτη) και των διαφορετικών δυνατοτήτων ελέγχου της ρύπανσης, καθώς και του διαφορετικού κόστους εφαρμογής οι απαιτούμενες μειώσεις των εκπομπών διαφέρουν για κάθε χώρα («διαφοροποίηση έναντι ενιαίας προσέγγισης»). Κατά την εφαρμογή της οδηγίας, τα κράτη μέλη θα πρέπει να αξιολογήσουν ποια δράση είναι κατάλληλη για τις ιδιαίτερες συνθήκες τους και να υιοθετήσουν τα ανάλογα μέτρα (επικουρικότητα). Η πρόταση ΕΑΟΕ, η οποία συνδέεται στενά με την υφιστάμενη περιβαλλοντική πολιτική και νομοθεσία της ΕΕ (όπως η στρατηγική για την οξίνιση που υιοθετήθηκε από την Επιτροπή τον Μάρτιο του 1997 και το πακέτο Auto-Oil I), πρέπει να θεωρηθεί στο πλαίσιο του σχεδιαζόμενου πρωτοκόλλου πολλαπλών ρύπων της Σύμβασης για τη Διασυνοριακή Μόλυνση του Αέρα σε Μεγάλες Αποστάσεις (CLRTAP) της Οικονομικής Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για την Ευρώπη (unece), το οποίο θα θέσει επίσης ανώτατα όρια εκπομπών για τις περισσότερες χώρες της unece, συμπεριλαμβανομένων των κρατών μελών της ΕΕ.

---

[1] Για περισσότερες γενικές πληροφορίες που περιλαμβάνουν μία εκτενή έκθεση με τις θέσεις των εμπειρογνωμόνων που συμμετείχαν στις προκαταρκτικές διαβουλεύσεις της Επιτροπής,απευθυνθείτε στην ακόλουθη διεύθυνση:
http://europa.eu.int/comm/dg11/docum/99125sm.htm.

1.2.3. Ενώ η οδηγία ΕΑΟΕ ασχολείται με τις εκπομπές, η πρόταση οδηγίας για το όζον, η οποία θα αποτελέσει την τρίτη θυγατρική οδηγία της οδηγίας-πλαίσιο για την ποιότητα του αέρα που υιοθετήθηκε τον Σεπτέμβριο του 1996 [1], αφορά τα πρότυπα ποιότητας του περιβάλλοντος. Η πρόταση, η οποία υποστηρίζεται από τις μειώσεις των εκπομπών που σχετίζονται με το όζον (Nox και VOC) της οδηγίας ΕΑΟΕ, αποσκοπεί στην καθιέρωση (σε τοπική κλίμακα) τιμών-στόχων για το όζον της τροπόσφαιρας, προκειμένου να προστατευθεί η ανθρώπινη υγεία και η βλάστηση, καθώς και απαιτήσεων παρακολούθησης των συγκεντρώσεων του όζοντος στον αέρα του περιβάλλοντος και γνωστοποίησης των πορισμάτων αυτής της παρακολούθησης στο κοινό.

1.2.4. Το αργότερο ως τις 31 Δεκεμβρίου 2004, η Επιτροπή πρέπει να υποβάλει στο Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έκθεση σχετικά με την εφαρμογή των προτεινόμενων οδηγιών· βάσει της έκθεσης αυτής, θα μπορέσουν στη συνέχεια να επανεξετασθούν οι διατάξεις τους, λαμβάνοντας υπόψη τα πρόσφατα ευρήματα που προέκυψαν από την έρευνα και την εφαρμογή νέων τεχνολογιών, τα νέα διαθέσιμα στοιχεία και τις νέες πρωτοβουλίες, χρησιμοποιώντας πληρέστερες στατιστικές αναφορές που αφορούν τόσο τις φυσικές εκπομπές όσο και τις εκπομπές γεωργικής προέλευσης.

2. **Γενικές παρατηρήσεις**

2.1. *Συνολική εκτίμηση*

Η ΟΚΕ επικροτεί την πρωτοβουλία της Επιτροπής να παρουσιάσει προτάσεις που παρέχουν στα κράτη μέλη ένα πλαίσιο αναφοράς, παρακολούθησης και ανταλλαγής πληροφοριών, προκειμένου να προαχθούν μέτρα για την προστασία της ανθρώπινης υγείας και του περιβάλλοντος, σύμφωνα με τον στόχο της αειφόρου ανάπτυξης. Σημειώνει ότι η πρόταση οδηγίας ΕΑΟΕ συμπίπτει με το φιλόδοξο επίπεδο που είχαν υποδείξει τα κράτη μέλη στην αρχή των διαπραγματεύσεων για ένα πρωτόκολλο ταυτόχρονης αντιμετώπισης πολλαπλών ρύπων σε επίπεδο unece (το λεγόμενο «κατευθυντήριο σενάριο»), καθώς και με εκείνο που αναφέρεται στο ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τη στρατηγική της Κοινότητας κατά της οξίνισης [2]. Η ΟΚΕ εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι οι μειώσεις εκπομπών που θα συμφωνηθούν για τα κράτη μέλη της ΕΕ στο πλαίσιο αυτού του πρωτοκόλλου — παρά το ότι αποτελούν ένα βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση — κατά πάσα πιθανότητα θα υπολείπονται κατά πολύ από το φιλόδοξο επίπεδο για τα εθνικά όρια εκπομπών που προτείνει η Επιτροπή.

2.2. *Οι προτεινόμενοι στόχοι*

Πριν εξετασθούν τα πιο συγκεκριμένα στοιχεία των δύο προτάσεων, κρίνεται απαραίτητο να εξετασθούν οι στόχοι στους οποίους στηρίζονται. Παρότι δεν υπάρχει ουσιαστικά καμία αντίρρηση όσον αφορά τους προτεινόμενους ποιοτικούς μακροπρόθεσμους στόχους, η μετάφρασή τους σε ποσοτικούς στόχους στο μακροπρόθεσμο και, ιδιαίτερα, στο ενδιάμεσο επίπεδο είναι πιο επίμαχο ζήτημα. Περιλαμβάνει έναν αριθμό πολιτικών αποφάσεων, οι οποίες καθοδηγούνται εν μέρει από το προσδοκώμενο κόστος και όφελος των διάφορων πολιτικών επιλογών. Με τη σειρά τους, τα αποτελέσματα των αναλύσεων κόστους-αποτελεσματικότητας και κόστους-οφέλους, παρά το ότι υπολογίζονται σε αριθμούς, καθορίζονται επίσης εν μέρει από στοιχεία πολιτικής φύσεως. Θα πρέπει, ακόμη, να τονισθεί ότι η μεθοδολογία για την ποσοτικοποίηση των οφελών από άποψη ανθρώπινης υγείας και περιβάλλοντος και για την εσωτερίκευση του κόστους της βλάβης της υγείας συνεχώς βελτιώνεται και απαιτεί όλο και περισσότερη προσοχή και πόρους. Από την άλλη πλευρά, είναι σαφές ότι ένας υπολογισμός βασισμένος σε αποκλειστικά οικονομικά κριτήρια θα ήταν ανεπαρκής για την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των προτεινόμενων μέτρων.

2.2.1. Οι προτεινόμενοι μακροπρόθεσμοι στόχοι

2.2.1.1. Οι μακροπρόθεσμοι στόχοι της πρότασης — για τους οποίους στο παρόν στάδιο δεν προτείνεται καμία προθεσμία — είναι η αποφυγή της υπέρβασης των κρίσιμων φορτίων (για την οξίνιση και τον ευτροφισμό) και των κρίσιμων επιπέδων (για το όζον) [3], καθώς επίσης η αποτελεσματική προστασία όλων των ανθρώπων από αναγνωρισμένους κινδύνους της υγείας εξαιτίας της ατμοσφαιρικής ρύπανσης. Ο ποιοτικός αυτός στόχος των «μη επιβλαβών επιδράσεων» — ο οποίος αποτελεί μέτρο της αειφόρου ανάπτυξης — είναι σύμφωνος με τις υποχρεώσεις του 5ου Προγράμματος Δράσης για το Περιβάλλον του 1993 [4], οι οποίες επιβεβαιώθηκαν πρόσφατα από το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο [5]. Η ΟΚΕ συμφωνεί με αυτόν τον στόχο και τον έχει επανειλημμένα υποστηρίξει στις γνωμοδοτήσεις της.

2.2.1.2. Η μετάφραση του ποιοτικού αυτού μακροπρόθεσμου στόχου σε ποσοτικούς όρους είναι αναμφίβολα ένα από τα πιο κρίσιμα στοιχεία των προτάσεων. Όσον αφορά τον λειτουργικό ορισμό των κρίσιμων φορτίων οξίνισης και ευτροφισμού, θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα φορτία αυτά έχουν προσδιορισθεί ανά οικοσύστημα/κράτος μέλος σύμφωνα με διεθνώς αναγνωρισμένη μεθοδολογία [6]. Έτσι, οι ποσοτικοί μακροπρόθεσμοι στόχοι για την οξίνιση και τον ευτροφισμό στηρίζονται σε υγιή και διεθνώς αναγνωρισμένη επιστημονική βάση.

---

[1] ΕΕ L 296 της 21.11.1996.

[2] ΕΕ C 167 της 1.6.1998, σ. 133.

[3] Ως κρίσιμο φορτίο νοείται η ποσοτική εκτίμηση της έκθεσης σε έναν ή περισσότερους ρύπους, κάτω από την οποία δεν παρατηρούνται, σύμφωνα με τις υφιστάμενες γνώσεις, σημαντικές επιβλαβείς επιδράσεις σε συγκεκριμένα ευαίσθητα στοιχεία του περιβάλλοντος. Ως κρίσιμο επίπεδο νοείται η συγκέντρωση ρύπων στην ατμόσφαιρα, πάνω από την οποία, σύμφωνα με τις υφιστάμενες γνώσεις, παρατηρούνται άμεσες δυσμενείς επιδράσεις σε δέκτες όπως άνθρωποι, φυτά, οικοσυστήματα ή υλικά.

[4] Βλ. κεφάλαιο 5.2 του εγγράφου της Επιτροπής. Το κεφάλαιο αυτό, παρότι θεσπίζει τον στόχο της μη υπέρβασης των κρίσιμων φορτίων για το όζον, δεν αναφέρεται ρητώς στον ευτροφισμό.

[5] Βλ. άρθρο 11 παράγραφος 2 της απόφασής τους της 24ης Σεπτεμβρίου 1998 περί αναθεωρήσεως του 5ου Προγράμματος Δράσης για το Περιβάλλον — ΕΕ L 275 της 10.10.1998.

[6] Ως κρίσιμα φορτία εκλαμβάνονται αυτά που έχουν προσδιορισθεί από το Κέντρο Συντονισμού για τις Επιδράσεις της CLRTAP.

2.2.1.3. Ο ορισμός των κρίσιμων επιπέδων όζοντος για την ανθρώπινη υγεία και τη βλάστηση είναι πιο πολύπλοκος, λόγω της έλλειψης σαφούς επιπέδου «μη επιβλαβών επιδράσεων» όσον αφορά την προστασία της ανθρώπινης υγείας. Ωστόσο, η Επιτροπή είναι της γνώμης ότι η σχετική κατευθυντήρια γραμμή της ΠΟΥ του 1999 για την ανθρώπινη υγεία (120 μg/m³ ως μέσος όρος 8ώρου) μπορεί να εκληφθεί ως το κρίσιμο επίπεδο, παρόλο που βασίζεται στην αποδοχή ορισμένου επιπέδου κινδύνου για τον γενικό πληθυσμό. Η ΟΚΕ υπενθυμίζει ότι η απόφαση αυτή είναι συνεπής με το 5ο πρόγραμμα περιβάλλοντος, στο οποίο προβλέπεται ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση θα εφαρμόσει τις κατευθυντήριες τιμές της ΠΟΥ. Αντίθετα από ό,τι για την ανθρώπινη υγεία, για τη βλάστηση η ΠΟΥ έχει προσδιορίσει κρίσιμα επίπεδα, τα οποία και προτείνει η Επιτροπή ως μακροπρόθεσμους στόχους. Η ΟΚΕ επικροτεί αυτούς τους μακροπρόθεσμους στόχους για την ανθρώπινη υγεία και τη βλάστηση, λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων, ότι έχουν αναγνωρισθεί από την Επιστημονική Επιτροπή για την Τοξικότητα, την Οικοτοξικότητα και το Περιβάλλον (CSTEE), καθώς και από όλα τα κράτη μέλη και τους περιβαλλοντικούς ΜΚΟ [1].

2.2.2. Οι προτεινόμενοι ενδιάμεσοι στόχοι

2.2.2.1. Καθώς αναγνωρίζεται γενικά ότι θα είναι τεχνικά και οικονομικά πολύ δύσκολο να επιτευχθούν οι στόχοι των «μη επιβλαβών επιδράσεων» στο εγγύς μέλλον, η Επιτροπή προτείνει ορισμένους ενδιάμεσους στόχους για το 2010. Είναι προφανές ότι η επιλογή αυτών των ενδιάμεσων στόχων θα έχει καθοριστική επίδραση στην έκταση των απαιτούμενων μειώσεων των εκπομπών, στο σχετικό κόστος και στα περιβαλλοντικά οφέλη.

2.2.2.2. Η ΟΚΕ σημειώνει ότι ο καθορισμός ενδιάμεσων στόχων περιλαμβάνει τόσο μια «οικονομική-τεχνική» διάσταση που βασίζεται σε μελήματα κόστους όσο και ορισμένες «πολιτικές» αποφάσεις. Χωρίς να υπεισέλθουμε σε λεπτομέρειες, μπορούμε να πούμε ότι — λαμβάνοντας ως ανώτατο όριο ένα σενάριο «Μέγιστης Εφικτής Μειώσεως» — οι ενδιάμεσοι στόχοι θεσπίσθηκαν σε τέτοια επίπεδα ώστε να αποφευχθεί το περιττό οριακό και συνολικό κόστος ελέγχου των εκπομπών [2]. Το κόστος αυτό υπολογίζεται με το λεγόμενο μοντέλο rains, το οποίο αναπτύχθηκε στο πλαίσιο της CLRTAP και είναι γενικά αποδεκτό από τα κράτη μέλη, όπως φαίνεται και από το γεγονός ότι χρησιμοποιήθηκε πρόσφατα για τις διαπραγματεύσεις του πρωτοκόλλου πολλαπλών ρύπων. Το μοντέλο αυτό, το οποίο χρησιμοποιείται ήδη εδώ και οκτώ χρόνια, τελειοποιείται συνεχώς και θα συνεχίσει να βελτιώνεται, ιδίως με την προοπτική της πιθανής αναθεώρησης της οδηγίας το 2004 και το 2008.

2.2.2.3. Στο πλαίσιο αυτού του μοντέλου, η ΟΚΕ σημειώνει, ωστόσο, ότι είναι πολύ πιθανό να υπερεκτιμάται το απαραίτητο κόστος ελέγχου της ρύπανσης, μεταξύ άλλων επειδή βασίζεται σε «προ-Κυότο» σενάρια εξοικονόμησης ενέργειας και επειδή αφορά μόνο τεχνικά μέτρα ελέγχου στα τελευταία στάδια του ενεργειακού κύκλου, χωρίς να λαμβάνει υπόψη το ενδεχόμενο διαρθρωτικών αλλαγών όπως η αύξηση της ενεργειακής απόδοσης ή η χρήση εναλλακτικών ενεργειακών πηγών. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, η ΟΚΕ σημειώνει το πρόσφατα εξαγγελθέν «σχέδιο δράσης» για την εφαρμογή των συμφωνιών του Κυότο [3] και πιστεύει ότι η σειρά των μέτρων που θα υιοθετηθούν στο πλαίσιό του θα συμβάλουν στην καλύτερη εφαρμογή των εξεταζόμενων προτάσεων.

2.2.2.4. Με βάση επίσης τα ανωτέρω, η ΟΚΕ υποστηρίζει τους ενδιάμεσους στόχους που προτείνει η Επιτροπή. Όσον αφορά την επιδιωκόμενη τιμή των 120μ/m³ για το όζον, πρέπει να παρατηρηθεί ότι πολλές ανεπτυγμένες χώρες έχουν υιοθετήσει ή σχεδιάζουν να υιοθετήσουν ανάλογα και ακόμη πιο φιλόδοξα πρότυπα. Για παράδειγμα, ο εθνικός στόχος του Ηνωμένου Βασιλείου για το όζον είναι 100μg/m³ (8 ώρες), της Ελβετίας 120μg/m³ (8 ώρες) και ο (σχεδιαζόμενος) στόχος του Καναδά 130μg/m³. Το πρότυπο που πρόσφατα υιοθέτησαν οι ΗΠΑ είναι 160μg/m³. Εκ πρώτης όψεως, το επιεικέστερο πρότυπο των ΗΠΑ μπορεί να προκαλέσει προβλήματα σε επίπεδο ανταγωνισμού (μη ομοιογενείς συνθήκες ανταγωνισμού). Σημειώνεται, ωστόσο, ότι δεδομένου ότι οι τρέχουσες (μέσες) συγκεντρώσεις όζοντος στις ΗΠΑ είναι αισθητά υψηλότερες από τις αντίστοιχες στην ΕΕ, οι απαιτούμενες (κατ αναλογία) προσπάθειες για τη μείωση των εκπομπών είναι της ίδιας τάξεως μεγέθους.

2.2.2.5. Όσον αφορά τη χρήση οικονομικών μοντέλων όπως το rains, η ΟΚΕ επιθυμεί να προσθέσει πως, μολονότι αυτά τα μοντέλα μπορούν να διαδραματίσουν χρήσιμο ρόλο στην καθοδήγηση των υπευθύνων για τη χάραξη πολιτικής ώστε να λαμβάνουν ενημερωμένες αποφάσεις για την πολιτική του περιβάλλοντος, δεν μπορούν σε καμία περίπτωση να υποκαταστήσουν αυτές τις αποφάσεις. Η ΟΚΕ έχει εκφράσει επανειλημμένα στο παρελθόν την άποψη ότι είναι αδύνατο να αναμένει κανείς κατά 100 % βεβαιότητα από την τεχνική αιτιολόγηση των αποφάσεων περιβαλλοντικής πολιτικής και ότι σε περίπτωση αμφιβολίας πρέπει να εφαρμόζονται οι αρχές περιβαλλοντικής πολιτικής που καθορίζονται στο άρθρο 174 παράγραφος 2 της Συνθήκης ΕΚ και, ιδιαίτερα, οι αρχές του «υψηλού επιπέδου προστασίας», «ο ρυπαίνων πληρώνει» και της «προφύλαξης και προληπτικής δράσης» [4].

---

(1) Βλ. σημεία 5.3α και 5.9 της εισηγητικής έκθεσης.

(2) Έτσι, κατ' αρχήν, το εκτιμώμενο (οριακό και συνολικό) όφελος δεν ελήφθη υπόψη για τον καθορισμό των ενδιάμεσων στόχων. Με άλλα λόγια, οι στόχοι αυτοί δεν προσδιορίσθηκαν με βάση μια προσέγγιση «μεγιστοποίησης του συνολικού οφέλους», η οποία θα υποδήλωνε ότι οι εκπομπές θα μειώνονταν μέχρι το σημείο όπου το οριακό κόστος ισούται με το οριακό όφελος. Μια πιο αναλυτική περιγραφή των γενικών μοντέλων προσέγγισης και των αρχών καθορισμού των στόχων περιέχεται στις Ενδιάμεσες ΕκθέσειςΟικονομικά αποδοτικός έλεγχος της οξίνισης και του τροποσφαιρικού όζοντος του Διεθνούς Ιδρύματος Ανάλυσης Εφαρμοσμένων Συστημάτων (IIASA). Όλες αυτές οι εκθέσεις είναι διαθέσιμες στο Ίντερνετ, στη διεύθυνση: http://www.iiasa.ac.at/rains.

(3) Ομιλία της Επιτρόπου Wallstrφmστο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Στρασβούργο, σύνοδος ολομέλειας Οκτωβρίου 1999.

(4) Βλ. τις γνωμοδοτήσεις της ΟΚΕ για το 4ο και το 5ο Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον (ΕΕ C 180 της 8.7.1987 και ΕΕ C 287 της 4.11.1992), καθώς και τη γνωμοδότηση για την πρώτη θυγατρική οδηγία για την ποιότητα του αέρα (ΕΕ C 214 της 10.7.1998).

2.2.2.6. Στο παρόν στάδιο δεν προτείνεται χωριστός ενδιάμεσος στόχος για τον ευτροφισμό του εδάφους, αν και η Επιτροπή προτείνει να εξετασθεί το ενδεχόμενο θέσπισής του στο πλαίσιο της προγραμματιζόμενης αναθεώρησης των οδηγιών το 2004. Η πρόταση είναι μάλλον ασαφής όσον αφορά τα αίτια αυτής της καθυστέρησης. Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι, ως αποτέλεσμα των προτεινόμενων εθνικών ανώτατων ορίων εκπομπών, η έκταση της Κοινότητας που πλήττεται από ευτροφισμό του εδάφους θα μειωθεί κατά περίπου 30 % σε σύγκριση με το 1990. Η ΟΚΕ λυπάται που η Επιτροπή δεν προτείνει χωριστό στόχο για αυτό το ζήτημα. Επιθυμεί να υπενθυμίσει σχετικά ότι το σχεδιαζόμενο πρωτόκολλο πολλαπλών ρύπων/πολλαπλών αποτελεσμάτων περιλαμβάνει όντως τέτοιο στόχο.

2.3. *Τα μέσα για την επίτευξη των στόχων*

2.3.1. Η ανάλυση που πραγματοποίησε η Επιτροπή δείχνει ότι για να επιτευχθούν οι προσδιοριζόμενοι ενδιάμεσοι στόχοι, απαιτείται να επιτευχθούν μειώσεις των εκπομπών μεγαλύτερες από το καλούμενο σενάριο «αναφοράς» ή «business as usual» («εργασίας με τον συνήθη τρόπο»), το οποίο ενσωματώνει το μεγαλύτερο μέρος της υπάρχουσας και της ήδη προταθείσας σχετικής κοινοτικής νομοθεσίας, καθώς και τα εθνικά σχέδια νομοθεσίας και πολιτικής.

2.3.2. Οι πρόσθετες μειώσεις των εκπομπών που απαιτούνται θα επιδιωχθούν στο πλαίσιο των προτεινόμενων εθνικών ανώτατων ορίων εκπομπών. Αυτά τα εθνικά ανώτατα όρια, στα οποία συνυπολογίζονται και οι μειώσεις εκπομπών που προκύπτουν από τα εθνικά σχέδια νομοθεσίας και πολιτικής που περιλαμβάνει το σενάριο αναφοράς, προσδιορίσθηκαν με βάση μια διεξοδική ανάλυση μιας οικονομικά αποδοτικής κατανομής των μειώσεων των εκπομπών μεταξύ των κρατών μελών, χρησιμοποιώντας και πάλι τα αποτελέσματα του μοντέλου rains. Η ΟΚΕ επικροτεί αυτήν τη διαφοροποιημένη προσέγγιση της επίτευξης των ενδιάμεσων στόχων, η οποία θα έχει σημαντικά χαμηλότερο κόστος από ό,τι μια προσέγγιση βασισμένη στη μείωση κατά ένα πάγιο, ενιαίο ποσοστό. Ας μην λησμονείται ότι η προσέγγιση των εθνικών ανώτατων ορίων παρέχει στα κράτη μέλη τον απαιτούμενο βαθμό ευελιξίας για να προσδιορίσουν τα ίδια — λαμβάνοντας υπόψη την ιδιαίτερη εθνική τους κατάσταση — ποια είναι τα πιο ενδεδειγμένα μέτρα για τη συμμόρφωσή τους με τα ανώτατα όρια που τους έχουν εκχωρηθεί. Ωστόσο, η ΟΚΕ είναι της γνώμης ότι η Επιτροπή θα πρέπει να διαδραματίζει ενεργό συντονιστικό ρόλο στην κατάρτιση και την ενημέρωση, από πλευράς των κρατών μελών, των σχεδιαζόμενων εθνικών προγραμμάτων (άρθ. 6) και των καταλόγων απογραφής εκπομπών και των προβλέψεων (άρθ. 7), προκειμένου να διασφαλίζει ότι υπάρχει ο βέλτιστος δυνατός συνδυασμός μέτρων για τη μείωση των εκπομπών, να εξακριβώνει σε ποιο στάδιο έχει φθάσει η εφαρμογή τους και να λαμβάνει τα απαραίτητα διορθωτικά μέτρα.

2.3.3. Η οδηγία ΕΑΟΕ θα είναι το κύριο εργαλείο για τη διασφάλιση της επίτευξης των ενδιάμεσων στόχων για την οξίνιση και το τροποσφαιρικό όζον. Για το όζον, ωστόσο, θα συμπληρώνεται από μία οδηγία σχετικά με τις συγκεντρώσεις του όζοντος στον ατμοσφαιρικό αέρα. Με την υποβολή της πρότασης αυτής της (τρίτης) θυγατρικής οδηγίας για την ποιότητα του αέρα, η Επιτροπή εκπληρώνει την υποχρέωση που της ανέθετε η οδηγία-πλαίσιο για την ποιότητα του αέρα του 1996. Σε συστοιχία με τις διατάξεις αυτής της οδηγίας-πλαίσιο, η προτεινόμενη θυγατρική οδηγία για το όζον καθορίζει «τιμές-στόχους» για τις (τοπικές) συγκεντρώσεις όζοντος που επιδρούν στην ανθρώπινη υγεία και τη βλάστηση, οι οποίες πρέπει να επιτευχθούν ως το 2010. Αυτές οι τιμές-στόχοι απορρέουν από τους ενδιάμεσους στόχους που τέθηκαν για το όζον (βλ. 2.2.2 ανωτέρω). Αυτό σημαίνει ότι τα προτεινόμενα ανώτατα όρια εκπομπών θα διασφαλίζουν την τήρηση των τιμών-στόχων σε περιφερειακό επίπεδο· για τη διασφάλιση της επίτευξης των τιμών αυτών σε τοπικό επίπεδο — δηλ. για τη μείωση τοπικά παραγόμενων υπερβάσεων — τα κράτη μέλη ενδέχεται να χρειαστεί να λάβουν περαιτέρω μέτρα.

2.3.4. Η ΟΚΕ σημειώνει ότι η Επιτροπή εξέτασε δύο επιλογές για την έκφραση της τιμής-στόχου για την ανθρώπινη υγεία [1] και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι είναι προτιμότερο να τη βασίσει στον μακροπρόθεσμο στόχο για το όζον, δηλ. στην κατευθυντήρια γραμμή της ΠΟΥ. Λαμβάνοντας υπόψη τους λόγους που εκτίθενται στο σημείο 5.3 των αιτιολογικών σκέψεων και το γεγονός ότι η μεγάλη πλειοψηφία των εμπειρογνωμόνων, μεταξύ των οποίων και η CSTEE, συμφώνησαν με την απόφαση της Επιτροπής, η ΟΚΕ θεωρεί τον προτεινόμενο στόχο έγκυρο, ιδίως από την άποψη του οφέλους για την ανθρώπινη υγεία.

3. **Ειδικές παρατηρήσεις**

3.1. Όσον αφορά τον προσδιορισμό και την εφαρμογή ειδικών μέτρων μείωσης των εκπομπών από τα κράτη μέλη (πρβλ. άρθρο 6 της οδηγίας ΕΑΟΕ σχετικά με την κατάρτιση εθνικών προγραμμάτων), είναι απαραίτητο να συναχθεί το λογικό συμπέρασμα από τις επιλογές που προτείνονται από το μοντέλο (βλ. σημείο 2.5 της εισηγητικής έκθεσης). Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται ο πλέον ενδεδειγμένος συνδυασμός μέτρων σε εθνικό επίπεδο και οι πλέον ενδεδειγμένες μορφές συνεργίας που μπορούν να αναπτυχθούν μεταξύ των τομέων. Τα απαραίτητα μέτρα περιλαμβάνουν τον αναπροσανατολισμό των επενδύσεων και των τεχνολογικών καινοτομιών προς την «αειφόρο ανάπτυξη». Θα πρέπει να είναι όλο και περισσότερο προληπτικής και όχι διορθωτικής φύσεως και να συνδυάζονται με τις υπάρχουσες προσπάθειες για την εξοικονόμηση ενέργειας, τη χρήση εναλλακτικών ενεργειακών πηγών, την ανάπτυξη μιας αειφόρου πολιτικής μεταφορών και κινητικότητας και την ενθάρρυνση «καθαρών» μεθόδων παραγωγής και προϊόντων.

3.2. Όσον αφορά τα εργαλεία που θα χρησιμοποιηθούν για την εφαρμογή αυτών των μέτρων, η ΟΚΕ υπογραμμίζει τις δυνατότητες που παρέχουν τα μέσα χρηματοοικονομικού χαρακτήρα. Αν είναι καλοσχεδιασμένες και σύμφωνες προς την ισχύουσα νομοθεσία και τις απαιτήσεις μιας παγκοσμιοποιημένης αγοράς ως προς τον ανταγωνισμό, οι εισφορές και οι επιβαρύνσεις μπορούν να αποδειχθούν πολύ αποτελεσματικά εργαλεία για την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων [2]. Αυτές οι εισφορές και οι

[1] Βλ. σημείο 5.3 της εισηγητικής έκθεσης.

[2] Βλ. για παράδειγμα την πρόσφατη έκθεση «Η χρήση οικονομικών μέσων στην περιβαλλοντική πολιτική των Σκανδιναβικών Χωρών 1997-1998», που δημοσιεύθηκε από το Συμβούλιο Υπουργών των Σκανδιναβικών Χωρών (Κοπεγχάγη, 1999).

επιβαρύνσεις, οι οποίες θεσπίζονται σε εθνικό επίπεδο, θα πρέπει ίσως να συντονισθούν σε επίπεδο ευρωπαϊκό ή διεθνές. Ταυτόχρονα, θα πρέπει επίσης να εξετασθεί η χρήση κινήτρων που συνδέονται με συνεισφορές και φόρους για τον αναπροσανατολισμό των επενδύσεων και την προώθηση των τεχνολογικών καινοτομιών (βλ. 3.1 ανωτέρω). Επιπλέον, θα πρέπει να εντοπισθούν και σταδιακά να αναπτυχθούν κίνητρα υπέρ των επιχειρήσεων που σχεδιάζουν να αντικαταστήσουν τις επιζήμιες δραστηριότητες (π.χ. εκείνες που προξενούν οξίνιση, σχηματισμό όζοντος και ευτροφισμό). Τέλος, η ΟΚΕ καλεί τα κράτη μέλη να εξετάσουν επίσης τις δυνατότητες σύναψης (εθελοντικών) περιβαλλοντικών συμφωνιών.

3.3. Το σχεδιαζόμενο πρωτόκολλο πολλαπλών ρύπων, το οποίο απευθύνεται και στις υπό ένταξη χώρες, μπορεί να θεωρηθεί αφετηρία για περαιτέρω μείωση των εκπομπών σ' αυτές τις χώρες στο μέλλον, κατά την ένταξή τους στην ΕΕ. Η μείωση αυτή θα μπορούσε τελικά να λάβει τη μορφή της θέσπισης ιδιαίτερων εθνικών ανώτατων ορίων για αυτές τις χώρες και της πρόβλεψης ιδιαίτερων μεταβατικών σταδίων. Καθώς σ' αυτές τις χώρες η δράση πέρα από τις απαιτήσεις του πρωτοκόλλου θα είναι πιθανότατα πολύ αποδοτική, μπορεί να τεθεί το ερώτημα μήπως θα έπρεπε να ενθαρρυνθεί, κατά το διάστημα που θα μεσολαβήσει από τώρα μέχρι την ένταξη, η λήψη πρόσθετων μέτρων επιπλέον των προβλεπομένων από το πρωτόκολλο.

3.4. Όσον αφορά την προτεινόμενη οδηγία για το όζον, η ΟΚΕ επικροτεί τη διάδοση ενημερωμένων πληροφοριών για τις συγκεντρώσεις του όζοντος στο κοινό (βλ. άρθρο 6). Πιστεύει, ωστόσο, ότι το «όριο ενημέρωσης», το οποίο αποσκοπεί κατά πρώτο λόγο στην ενημέρωση των ευαίσθητων ομάδων του πληθυσμού, θα πρέπει να καθορίζεται από τα κράτη μέλη σε συνάρτηση με τις κλιματολογικές και τις γεωγραφικές καταστάσεις και τη συχνότητα των υπερβάσεων, εάν είναι απαραίτητο ακόμη και σε επίπεδα χαμηλότερα από τα 180 μg/m³ (μέσος όρος 1 ώρας) που προτείνει η Επιτροπή [1].

3.5. Η ΟΚΕ συνιστά, επίσης, να διενεργηθούν εκστρατείες εκπαίδευσης και ενημέρωσης των πολιτών για να προαχθεί η γνώση και η ορθή πρακτική στον τομέα της προστασίας της υγείας — μια διάσταση που θα πρέπει να ενσωματώνεται σε όλες τις πολιτικές και ιδιαίτερα σε εκείνες που σχετίζονται με τα προβλήματα της αστικής ρύπανσης. Η διοργάνωση πρωτοβουλιών όπως το «Δίκτυο Βιώσιμων Πόλεων» ή οι «ημέρες χωρίς αυτοκίνητο» σε μια σειρά ευρωπαϊκών πόλεων θα συμβάλει στην ευαισθητοποίηση και στην καλύτερη κατανόηση των μέτρων περιορισμού της ρύπανσης από την άποψη του οφέλους για την υγεία.

3.6. Η ΟΚΕ θα ήθελε, τέλος, να υπογραμμίσει τη σημασία της διασφάλισης της πραγματικής εφαρμογής των προτεινόμενων οδηγιών. Σημειώνει επ' αυτού ότι οι προτάσεις της Επιτροπής (άρθ. 12 της οδηγίας ΕΑΟΕ και άρθ. 13 της οδηγίας για το όζον) απαιτούν από τα κράτη μέλη να καθορίσουν το σύστημα των κυρώσεων που θα επιβάλλονται κατά τις παραβάσεις των εθνικών διατάξεων που θα θεσπιστούν σε εκτέλεση της αντίστοιχης οδηγίας. Εξυπακούεται ότι σε περίπτωση που τα ίδια τα κράτη μέλη δεν συμμορφούνται με τις διατάξεις των οδηγιών, αυτές οι εθνικές κυρώσεις θα πρέπει να συμπληρωθούν με δράση της Επιτροπής κατ' εκπλήρωση του ρόλου της ως θεματοφύλακα της κοινοτικής νομοθεσίας.

3.7. Τέλος, η ΟΚΕ σημειώνει με ικανοποίηση τον μηχανισμό επανεξέτασης που προβλέπεται από το άρθρο 9 της οδηγίας ΕΑΟΕ, ο οποίος βασίζεται σε περιοδικές εκθέσεις. Οι διατάξεις αυτές επιτρέπουν στην Επιτροπή να υποβάλει προτάσεις τροποποίησης των εθνικών ορίων εκπομπής που περιλαμβάνονται στο παράρτημα Ι, λαμβάνοντας υπόψη τους παράγοντες που εκτίθενται στο άρθρο 9.1 (συμπεριλαμβανομένων των διεθνών υποχρεώσεων που τέθηκαν σε σχέση με τις κλιματολογικές μεταβολές). Στο πλαίσιο αυτό πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην περαιτέρω τελειοποίηση του μοντέλου rains.

4. **Προσανατολισμοί των δράσεων και των προγραμμάτων των κρατών μελών για τη μείωση των ρυπογόνων εκπομπών που καλύπτονται από την πρόταση**

4.1. Λαμβάνοντας υπόψη τα αναφερόμενα στο σημείο 2.3.2 όσον αφορά την ανάγκη ενεργού συντονισμού των εθνικών προγραμμάτων, η ΟΚΕ προτείνει ορισμένους ενδεικτικούς προσανατολισμούς των παρεμβάσεων, οι οποίοι θα πρέπει να συγκεκριμενοποιηθούν και να προσαρμοσθούν στις διάφορες εθνικές, περιφερειακές και τοπικές συνθήκες. Ορισμένα μέτρα διαπλέκονται με τα μέτρα για τις κλιματολογικές αλλαγές, λόγω των προφανών συνεργιών που μπορούν να αναπτυχθούν. Η ΟΚΕ προτείνει να εξετάσει αναλυτικότερα το θέμα αυτό κατά τις μελλοντικές της εργασίες.

1. *Μείωση της κατανάλωσης ενέργειας στον τομέα των μεταφορών*

Δεδομένου ότι τα εθνικά και τοπικά προγράμματα στον τομέα των μεταφορών, τα οποία χρηματοδοτούνται βάσει κρατικών και περιφερειακών νόμων, πρέπει να είναι κατά κανόνα προσανατολισμένα προς την αύξηση της ενεργειακής απόδοσης, συνιστώνται οι εξής παρεμβάσεις:

— Συγχρηματοδότηση, στο μέγιστο δυνατό ποσοστό, μέτρων υπέρ της βιώσιμης κινητικότητας στις αστικές περιοχές και σε συγκεκριμένες ζώνες των περιφερειών (ζώνες που κινδυνεύουν από ατμοσφαιρική ρύπανση). Τα μέτρα αυτά θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν:

  α) διαμόρφωση και εκσυγχρονισμό των αστικών μεταφορών, με ιδιαίτερη έμφαση στην αποτελεσματικότητά τους από άποψη μείωσης των εκπομπών καυσαερίων/όζοντος,

[1] Πρβλ. τις ετήσιες εκθέσεις (για το 1998 και το καλοκαίρι του 1999) για τη ρύπανση που προκαλείται στην ΕΕ. από το τροποσφαιρικό όζον. Το περασμένο καλοκαίρι το όριο για την ενημέρωση του πληθυσμού είχε ξεπερασθεί σε όλες σχεδόν τις χώρες της Ενώσεως. Οι πιο κρίσιμες καταστάσεις σημειώθηκαν στην Ιταλία, στην Ελλάδα, στη Γαλλία και στην Ισπανία όπου επί 40 έως 68 ημέρες οι πολίτες ενημερώνονταν ότι επικρατούσε ισχυρή ρύπανση λόγω του όζοντος.

β) στις αστικές περιοχές και στις ζώνες άνω των 500 000 κατοίκων, εφαρμογή Έξυπνων Συστημάτων Συγκοινωνιών (ΕΣΜ), κατασκευή ή ενίσχυση των χώρων στάθμευσης, αύξηση της μεταφορικής ικανότητας των δημόσιων συγκοινωνιών με ηλεκτρικά/υβριδικά μέσα ή με μέσα καύσεως αερίου και αναδιοργάνωση της διανομής των εμπορευμάτων, μεταξύ άλλων με την παροχή κινήτρων στις επιχειρήσεις για τη χρήση ηλεκτρικών/υβριδικών μέσων ή καύσεως αερίου.

— Συγχρηματοδότηση του πρόσθετου κόστους για τη χρήση καυσίμων υψηλής απόδοσης στα μέσα μαζικής μεταφοράς.

— Συγχρηματοδότηση της αγοράς ηλεκτρικών/υβριδικών αυτοκινήτων ή αυτοκινήτων χαμηλών εκπομπών για τους δημόσιους στόλους και τις υπηρεσίες κοινής ωφελείας στις μικρότερες νήσους.

— Συγχρηματοδότηση του κόστους της αγοράς δίτροχων ηλεκτρικών οχημάτων για τις δημόσιες διοικήσεις και τους οργανισμούς κοινής ωφελείας.

2. *Παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές*

Δεδομένου ότι κίνητρα για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές παρέχονται και από άλλους κανονισμούς, συνιστώνται οι εξής παρεμβάσεις:

— Συγχρηματοδότηση της κατασκευής εγκαταστάσεων για την παραγωγή ενέργειας με βιομάζες κατά προτίμηση ολοκληρωμένων με τα δίκτυα αστικής θέρμανσης.

— Συγχρηματοδότηση της κατασκευής εγκαταστάσεων για τη χρήση της «ηλιακής θερμικής ενέργειας».

— Συγχρηματοδότηση της κατασκευής φωτοβολταϊκών εγκαταστάσεων παραγωγής ενέργειας.

— Συγχρηματοδότηση της κατασκευής εγκαταστάσεων παραγωγής ενέργειας από αιολικές πηγές, από καύσιμα προερχόμενα από αστικά στερεά απόβλητα και από βιολογικά αέρια στις μικρότερες νήσους.

3. *Μείωση της κατανάλωσης ενέργειας στον βιομηχανικό, τον οικιακό και τον τριτογενή τομέα*

Δεδομένου ότι η μείωση της κατανάλωσης ενέργειας αποτελεί «οριζόντιο» στόχο πολλών προγραμμάτων στους τομείς της δημόσιας και της οικιστικής πολιτικής και της βιομηχανίας, συνιστώνται οι εξής παρεμβάσεις:

— Συγχρηματοδότηση προγραμμάτων για την αποτελεσματική χρήση της ηλεκτρικής ενέργειας και τη μείωση της κατανάλωσής της στις ιδιωτικές κατοικίες, στα γραφεία, στα δημόσια κτίρια και στις βιομηχανίες κατά το συμπληρωματικό κόστος των προγραμμάτων ή, για τις παρεμβάσεις επί του πρόσθετου κόστους των προϊόντων, κατά το πρόσθετο κόστος.

Τα προγράμματα θα μπορούν να περιλαμβάνουν:

α) διενέργεια ενεργειακών διαγνώσεων,

β) παρεμβάσεις στην οικιστική κληρονομιά και στους συναφείς τομείς,

γ) πρωτοβουλίες «αστικής αποκατάστασης και αειφόρου τοπικής ανάπτυξης»,

δ) προαγωγή και διάδοση συστημάτων θέρμανσης και κλιματισμού στα γραφεία και τα δημόσια κτίρια και ηλεκτρικών στοιχείων υψηλής απόδοσης στις οικίες,

ε) εφαρμογή ηλεκτρικών στοιχείων υψηλής απόδοσης στις βιομηχανίες.

— Συγχρηματοδότηση του επιπλέον κόστους των προγραμμάτων για τη χρήση καινοτόμων καυσίμων χαμηλών περιβαλλοντικών επιπτώσεων ή για την αποδοτική χρήση της ενέργειας στη βιομηχανία.

4. *Μείωση των εκπομπών στους μη ενεργειακούς τομείς*

Συνιστώνται οι εξής παρεμβάσεις:

— Συγχρηματοδότηση προγραμμάτων μείωσης των αμμωνιακών εκπομπών στην κτηνοτροφία.

5. *Εθνικό πρόγραμμα ενημέρωσης για τις κλιματολογικές αλλαγές*

— Συγχρηματοδότηση προγραμμάτων ενημέρωσης του κοινού και προαγωγής των βέλτιστων τεχνικών και συμπεριφορών για την αύξηση της ενεργειακής απόδοσης και τη μείωση των εκπομπών.

— Συγχρηματοδότηση προγραμμάτων ενημέρωσης του κοινού διαμορφωμένων από διαχειριστές υπηρεσιών μεταφοράς επιβατών και εμπορευμάτων, με στόχο την προαγωγή μέσων μεταφοράς μεγαλύτερης απόδοσης και λιγότερων εκπομπών.

— Συγχρηματοδότηση προγραμμάτων ενημέρωσης του κοινού διαμορφωμένων από διαχειριστές σταθμών παραγωγής ενέργειας από βιομάζα, με στόχο την προαγωγή της αστικής θέρμανσης.

6. *Εθνικό πρόγραμμα ερευνών για τις κλιματολογικές αλλαγές*

— Χάραξη ενός απαραίτητου «βασικού σχεδίου» για την εξακρίβωση και την πιστοποίηση της κατάστασης προόδου του προγράμματος μείωσης των εκπομπών, όπως ορίζεται στη Σύμβαση για τις Κλιματολογικές Αλλαγές, στο Πρωτόκολλο του Κυότο και στις αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, μέσω της ενημέρωσης των δεδομένων σχετικά με τις εκπομπές, των εθνικών αρχείων των δεδομένων, της αριθμητικής αναπαράστασης του κλίματος και της επεξεργασίας αντίστοιχων κλιματολογικών σεναρίων.

— Συγχρηματοδότηση σχεδίων εφαρμοσμένης έρευνας για την ανάπτυξη τεχνολογιών υψηλής ενεργειακής απόδοσης και χαμηλών εκπομπών ρύπων στις εγκαταστάσεις συνδυασμένου

κύκλου, στις εγκαταστάσεις συνδυασμένης βιομηχανικής και αστικής παραγωγής και στις εγκαταστάσεις εξαερίωσης γαλακτώματος και αποβλήτων.

— Συγχρηματοδότηση σχεδίων εφαρμοσμένης έρευνας για την ανάπτυξη τεχνολογιών και μέσων μεταφοράς χαμηλών εκπομπών.

Βρυξέλλες, 8 Δεκεμβρίου 1999.

Η Πρόεδρος

της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Ανάπτυξη αγορών για τη διάθεση απορριμμάτων από τις συσκευασίες τροφίμων και άλλων καταναλωτικών προϊόντων»

(2000/C 51/04)

Στις 29 Απριλίου 1999 και σύμφωνα με το άρθρο 23, παράγραφος 2 του Εσωτερικού της Κανονισμού, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αποφάσισε να καταρτίσει γνωμοδότηση για το ανώτερω θέμα.

Το τμήμα «Γεωργία, ανάπτυξη της υπαίθρου, περιβάλλον», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ, υιοθέτησε γνωμοδότηση στις 16 Νοεμβρίου 1999, με βάση εισηγητική έκθεση του κ. Verhaeghe.

Κατά την 368η σύνοδο ολομέλειας της 8ης Δεκεμβρίου 1999, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 112 ψήφους υπέρ και μία αποχή, την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. **Εισαγωγή**

1.1. Με την παρούσα γνωμοδότηση πρωτοβουλίας, η ΟΚΕ επιθυμεί να συμβάλει στη συζήτηση που διεξάγεται σήμερα σε ορισμένους κοινοτικούς κύκλους σχετικά με την ανακύκλωση των απορριμμάτων και ιδιαίτερα εκείνων που προέρχονται από τις συσκευασίες. Πρόκειται κυρίως για τη συζήτηση σχετικά με την προβλεπόμενη αναθεώρηση της οδηγίας 94/62/ΕΚ για τις συσκευασίες και τα απορρίμματα συσκευασίας, η οποία αφορά κατά κύριο λόγο τους στόχους ανακύκλωσης απορριμμάτων συσκευασίας, που σήμερα έχουν κατώτατο όριο 25 % και ανώτατο όριο 45 % επί του βάρους των συσκευασιών που τίθενται στην αγορά. Πέντε χρόνια μετά από την έκδοσή της, η οδηγία αυτή είχε θετικά αποτελέσματα τόσο αναφορικά με τον περιορισμό των ποσοτήτων απορριμμάτων συσκευασίας τα οποία δεν αξιοποιούνται όσο και αναφορικά με τον τρόπο διαχείρισης των οικιακών απορριμμάτων. Από τα αποτελέσματα αυτά, προκύπτει ότι η οδηγία, υπό τη σημερινή της μορφή [1], συνιστά οπωσδήποτε ένα πρώτο βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση. Περαιτέρω, η γνωμοδότηση πρέπει να θεωρηθεί στα πλαίσια της συζήτησης που διεξάγεται με αφορμή το «Φόρουμ για την ανακύκλωση» — που δημιουργήθηκε στην αρχή του χρόνου και αποσκοπεί να υποβάλει μέχρι τα τέλη του 1999 συγκεκριμένες συστάσεις στην Επιτροπή σχετικά με το ερώτημα πώς μπορούν να αντιμετωπισθούν τα προβλήματα που συναντά η βιομηχανία ανακύκλωσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση — και τη συνέχεια που θα δώσει η Επιτροπή στις συστάσεις αυτές (με τη μορφή ανακοίνωσης προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο).

1.2. Βεβαίως, η ΟΚΕ δεν έχει την πρόθεση να επαναλάβει λεπτομερώς το θεμελιώδες έργο που επιτελεί το Φόρουμ για την ανακύκλωση — το οποίο ασχολείται κυρίως με συγκεκριμένες οικονομικές, τεχνολογικές, και νομικές πτυχές της ανακύκλωσης απορριμμάτων — ούτε και να εκδώσει γνωμοδότηση για την πρόταση αναθεώρησης της οδηγίας 94/62/ΕΚ, δεδομένου ότι δεν ήρθε ακόμη η στιγμή να αναλάβει η ΟΚΕ αυτό το έργο. Στην παρούσα γνωμοδότηση πρωτοβουλίας, η ΟΚΕ επιβεβαιώνει τη βούλησή της να ασχοληθεί με τα ζητήματα ουσίας που καθορίζουν τις εξελίξεις — τόσο την επιτυχία όσο και τις αδυναμίες — στον τομέα της ανακύκλωσης. Σε θέματα ανακύκλωσης των απορριμμάτων, έχει θεμελιώδη σημασία να τηρηθεί ενεργώς στάση, στραμμένη σαφώς προς το μέλλον και προς την αναγκαία μελλοντική εξέλιξη των αντίστοιχων αγορών, που θα προκύψει από την εξάντληση των φυσικών πόρων, δεδομένου ότι η προστασία του περιβάλλοντος έχει ύψιστη σημασία. Εντούτοις, η ΟΚΕ κρίνει ότι είναι επίσης σημαντικό να θιγούν οι οικονομικές πτυχές που συνδέονται με την ανακύκλωση των απορριμμάτων συσκευασίας. Πράγματι, η έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης περιλαμβάνει και περιβαλλοντικές και οικονομικές πτυχές.

---

[1] Αναφερόμαστε επίσης στη γνωμοδότηση της ΟΚΕ της 24ης Μαρτίου 1993, σχετικά με την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για τις συσκευασίες και απορρίμματα συσκευασιών, η οποία απετέλεσε σε μεγάλο βαθμό εγγύηση για τη σημερινή μορφή της οδηγίας.